

О Н О В Л Е Н О З М І С Т Н А В Ч А Л Ь Н И Х П Р О Г Р А М З С О

Опубліковано 16 серпня 2022 року о 12:00

О Н О В Л Е Н О З М І С Т Н А В Ч А Л Ь Н И Х П Р О Г Р А М З С О

Автор фото – пресслужба Міністерства освіти і науки України

Перегляд та оновлення змісту навчальних програм загальної середньої освіти – це відповідь на виклики, які виникли у зв'язку з повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України.

До робочої групи, яка працювала над оновленням навчальних програм, увійшли представники провідних закладів вищої освіти, органів державної влади, депутати ВРУ, науковці, директори шкіл, учителі, а також представники громадських та неурядових правозахисних організацій, професійного середовища, засобів масової інформації.

У навчальні програми предметів «Історія України», «Всесвітня історія» для 6 – 11 класів та інтегрованого курсу «Історія: Україна і світ» (10 клас) внесено зміни з урахуванням нових історіографічних напрацювань. Запропоновані доповнення мають на меті увиразнити наскрізні лінії з минулого, які дають змогу пояснити сучасні події. Наприклад, в оновлених програмах пропонується погляд на СРСР як на державу імперського типу. Також програми орієнтують на вивчення не тільки інструментів насильства, якого в ХХ столітті зазнавали українці, а й опору йому. Частина змін у навчальних програмах спрямована на розширення просторових контекстів української історії, створення додаткових можливостей для аналогій і порівнянь. Суттєві зміни пропонуються в частині найновішої історії, насамперед подій, пов'язаних зі збройною агресією російської федерації проти України. Передбачено повний (окремим навчальним блоком) розгляд російсько-української війни, що розпочалася в 2014 році. Наголошується на геноцидних діях політичного керівництва і російського війська щодо українців, національному опорі проти агресії російської федерації та міжнародній підтримці України. Оновлено перелік термінів/понять, як-от: «присвоєння суверенітету» (у значенні привласнення, захоплення суверенітету УСРР союзним центром), «руській мір», «рашизм»; замість вислову «політика русифікації» застосовано вислів «політика російщення», який точніше відбиває сутність явища і процесу; уточнено контекст застосування поняття «колабораціонізм».

У змісті навчальної програми предмета «Захист України» посилено військово-патріотичну складову. Програму доповнено інформацією про сучасну російсько-українську війну та Героїв цієї війни, про досвід ведення бойових дій. Також переглянуто та доповнено теми розділів з вогневої підготовки, домедичної допомоги та цивільного захисту.

У програмі предмета «Основи здоров'я» розширено зміст першого розділу «Безпека і здоров'я людини», який вивчається на початку навчального року в кожному класі. Додано питання, що пов'язані з ризиками воєнного часу, зокрема: сигнали оповіщення населення, дії під час повітряної тривоги, обстрілу тощо, надійне і ненадійне укриття, протимінний захист та поведіння з вибухонебезпечними і незнайомими предметами, надання домедичної допомоги та психологічної самопомоги тощо.

Зміст програми з основ правознавства, громадянської освіти розширено вивченням питань, пов'язаних з правами людини, з російсько-українською війною та доповнено інформацією щодо Міжнародного гуманітарного права.

У програмі з географії переглянуто обсяг навчального часу на вивчення країн у світлі сучасної російсько-української війни. Також у зміст теми «Країни Азії» додано інформацію про Республіку Корея, її місце у сучасній політичній карті світу, модель економіки, міжнародні зв'язки України з Республікою Корея.

Програми предметів «Зарубіжна література», «Література (молдовська та зарубіжна/румунська та зарубіжна/угорська та зарубіжна)» змінено в частині вивчення творів російських та білоруських письменників. Із змісту програм вилучено твори російських і білоруських авторів. Натомість додано твори зарубіжних письменників відповідно до літературного процесу та з урахуванням вікових особливостей учнів.

Відповідно до оновленої програми предмета «Зарубіжна література» замість російських, вивчатиметься творчість таких письменників, як Жан де Лафонтен, О. Генрі, Анна Гавальда, У. Старк, Джон Бойн, Е. Шмітт, Йозеф Рот, А. Гранах тощо. У програму замість творів російських поетів включені шедеври світової лірики (П'єр Ронсар «До того, як любов у світ прийшла...», Р. Бернс «Моя любов...», Й.В. Гете «До моїх пісень...», Г. Гейне «Коли настав чудовий май...», Адам Міцкевич «Непевність»). У шкільному курсі «Зарубіжна література» вивчатимуться твори письменників, які писали російською мовою, але життя та творчість яких були тісно пов'язані з Україною – М. Гоголя, В. Короленка (за вибором вчителя), твір М. Булгакова «Собаче серце» (твір вивчається за вибором учнів і вчителя). У списку творів для додаткового читання (для уроків позакласного читання і уроків резервного часу) залишено для вибору вчителем твори Ільфа і Петрова («12 стільців») та А. Кузнецова («Бабин Яр»). Також визнано доцільним залишити вивчення творів кримськотатарського письменника Т. Халілова.

Із переліку рекомендованих для використання в освітньому процесі вилучено програми «Література (російська та зарубіжна)», «Російська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою» для 5 – 9 класів, програми з російської мови для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою/з навчанням російською мовою для 10 – 11 класів, «Російська мова та література (інтегрований курс) для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою» для 10 – 11 класів.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року затверджено і надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» оновленим навчальним програмам для 6 – 9 та 10 – 11 класів.

Також Міністерством було затверджено типові освітні та навчальні програми для 1 – 2 та 3 – 4 класів закладів загальної середньої освіти, у яких оновлено зміст у частині питань цивільного захисту, поводження з вибухонебезпечними предметами, у зв'язку з масовим вторгненням збройних сил російської федерації в Україну (наказ МОН від 12.08.2022 № 743-22).

Нагадаємо, у 20 школах облаштують укриття в межах програми «Безпечна школа».